

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8837/2023
14.12.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Социјалистичка партија Србије Нови Београд, чији је законски заступник Ивица Дачић, а пуномоћник др Ивица Р. Чолак, адвокат у ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2780/22 од 21.12.2022. године, у седници већа одржаној 14.12.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

Ревизији се **УСВАЈА, УКИДАЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2780/22 од 21.12.2022. године и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 560/21 од 21.07.2022. године и предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Виши суд у Новом Саду донео је пресуду П 560/21 дана 21.07.2022. године којом је у првом ставу изреке костатовао да усваја тужбени захтев; у другом ставу изреке утврдио да је тужилац Социјалистичка партија Србије, Нови Београд титулар права својине на згради број 1, која носи назив Зграда државних органа и организација, у улици Васе Стајића број 6. у Новом Саду, на кат. парц. бр. .. КО Нови Сад II, уписаној у лист непокретности број .. КО Нови Сад II, удео 1/1, што је тужена Република Србија дужна да призна и трпи; у трећем ставу изреке утврдио да је тужилац Социјалистичка партија Србије, Нови Београд, титулар права коришћења на земљишту на коме се налази зграда број 1, у улици Васе Стајића број 6, у Новом Саду, на кат. парц. бр. .. КО Нови Сад II уписаној у лист непокретности број .. КО Нови Сад II, удео 1/1 и то земљишту под зградом и другим објектим у површини од 350м² и земљишту уз зграду и други објекат у површини од 406м², што укупно износи 758м², врста земљишта – градско грађевинско земљиште, што је тужена Република Србија дужна да призна и трпи, и у четвртом ставу изреке обавезао тужену да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 407.040,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је, одлучујући о жалби тужене, жалбу одбио и пресуду Вишег суда у Новом Саду П 560/21 од 21.07.2022. године потврдио, те одбио захтеве парничних странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против наведене правноснажне другостепене пресуде дозвољену и благовремену ревизију изјавила је тужена, која пресуду побија због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију тужене.

Врховни суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011 ... 10/2023 – др закон) и закључио да је ревизија тужене основана.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда, на коме су засноване пресуде, тужилац је правни следбеник иза Среског комитета Савеза комуниста Србије и Општинског комитета Савеза комуниста Србије Нови Сад који су као самосталне организације били у саставу Савеза комуниста Војводине, а ова организација у Савеза комуниста Србије, и то на основу одлуке Централног комитета Савеза комуниста Србије о уједињавању Савеза комуниста Србије и Социјалистичког савеза радног народа Србије и оснивању Социјалистичке партије Србије. Среском комитету Савеза комуниста Србије Нови Сад је одлуком Народног одбора среза Новог Сада од 28.06.1958. године одобрен инвестициони програм за изградњу административне зграде Среског комитета Савеза комуниста Србије у улици Васе Стајића б - 8 у Новом Саду, а решењем истог Одбора од 28.02.1961. године је пренета обавеза враћања зајма који је употребљен за изградњу те административне зграде са Општине Нови Сад на Срески комитет СК Србије. Тада је Срески комитет СК Србије имао својство самосталног првог лица према статуту СКЈ и СКС. Објекат је саграђен на земљишту у друштвеној својини. Према решењу Народног одобра општине Нови Сад од 04.04.1962. године објектом је управљао Срески комитет Савеза комуниста Србије Нови Сад, који је то право пренео на Општински комитет Савеза комуниста Србије дана 03.06.1965. године. Право коришћења на предметним непокретностима је уписано у земљишне књиге 24.09.1990. године у корист Општинског комитета Савеза комуниста Војводине Нови Сад, на основу одлуке Општине Нови Сад од 29.06.1990. године, којом је без накнаде пренела право коришћења на непокретностима у друштвеној својини на Општински комитет Савеза комуниста Војводине Нови Сад. Даљи след је након оснивања овде тужиоца, уписом у регистар политичких организација 27.07.1990. године. На основу одлуке прве конференције Општинске организације СПС Нови Сад од 05.10.1990. године и закључка Општинског одбора СПС од 22.01.1991. године, решењем Општинског суда у Новом Саду Дн 499/91 од 07.02.1991. године је извршен упис, према коме је носилац права коришћења на предметној непокретности Општински одбор Социјалистичке партије Србије. Одлуком Савеза комуниста Србије од 12.07.1990. године на тужиоца су пренета сва права и обавезе Савеза комуниста Србије и сва имовина те организације, о чему је донет и статут Социјалистичке партије Србије 16.07.1990. године. Имовина Савеза комуниста Војводине, и право коришћења пословних просторија које су користили органи СКВ, је одлуком од 20.10.1990. године пренета на Покрајинску организацију Социјалистичке партије Србије у Војводини. Што се тиче тужиоца, према његовом ранијем статуту организационе јединице су имале својство правног лица али су то својство изгубиле према члану 17. став 2. Закона о политичким странкама („Службени гласник РС“, бр.36/2009) са којим је накнадно усклађен статут тужиоца и према статуту од

26.12.2018. године предвиђено је да Социјалистичка партија Србије има статус јединственог правног лица. Од 1990. године тужилац несметано користи предметну пословну зграду.

У поступку излагања на јавни увид података о непокретностима током 2005. године, право коришћења на предметним непокретностима је са дотадашњег носиоца пренето у државну својину Државне заједнице Србије и Црне Горе, на основу члана 13. и 14. Закона о финансирању политичких странака („Службени лист СРЈ“, бр.73/00), у ком поступку је одбијен приговор тужиоца, а престанком Државне заједнице Србије и Црне Горе предметне непокретности су уписане у својину Републике Србије. Према упису у катастру од 24.11.2021. године, у листу непокретности број .. КО Нови Сад 2, уписана је парцела број .. површине 758м², земљиште под зградом и другим објектом површине 352м², земљиште уз зграду и други објекат површине 406м² и зграда државних органа и организација површине 352м², у улици Васе Стајића број 6, све у државној својини Републике Србије.

На основу тако утврђених чињеница првостепени суд је законски основ стицања предметне непокретности у својину тужиоца нашао у правилима о стицању својине грађењем из члана 20, 21. и 24. Закона о основама својинскоправних односа. То право, тужилац заснива на праву свог правног претходника, Среског комитета СК Нови Сад, који је из својих средстава отплаћивао кредит који је за потребе градње предметне пословне зграде тада Народни одбор општине Нови Сад обезбедио закључењем уговора о кредиту 1959. године са Комуналом банком. Чланирана је била основни приход којим је организација могла самостално располагати и из тих средстава враћати зајам, што судови сматрају за доказани начин финансирања враћања зајма. Надаље, основ стицања својине првостепени суд налази и у правилима о стицању одржајем, јер тужилац несметано користи предметну зграду почев од 1990. године. По ступању на снагу Закона о изменама и допунама Закона о основама својинскоправних односа („Службени лист СРЈ бр.29/96) од 26.06.1996. године до подношења тужбе у овом поступку протекло је рок потребан за стицање и редовним и ванредним одржајем у смислу члана 28. ЗОСПО. О праву коришћења тужиоца на земљишту испод и уз предметни објекат суд је одлучио применом члана 70. Закона о планирању и изградњи које је тужиоцу последично припада по основу утврђеног права својине на објекту.

Другостепени суд налази да, пошто је утврђено да је правни претходник тужиоца сопственим средствима изградио предметну непокретност, на којој је у складу са друштвеним и државним уређењем имао право коришћења у континуираном временском периоду до ступања на снагу Закона о основама својинскоправних односа и Закона о изменама и допунама тог закона 1996. године, закључује да је тужилац стекао својину по том закону по основу грађења, а и испуњеним условима за стицање одржајем. Сматра да није од значаја Закон о финансирању политичких странака („Службени лист СРЈ бр.72/2000) јер спорна имовина није била на управљању, коришћењу и располагању Савеза комуниста Југославије.

Ревидент оспорава могућност Општинског комитета СК Србије у Новом Саду да преузме обавезе по зајму за изградњу предметне зграде, с обзиром да није имао својство самосталног правног лица. Надаље, сматра да је од значаја постојање правноснажног решења надлежног управног органа о инвеститору градње, које решење

и даље производи правно дејство. Погрешно је оцењен приговор недостатка пасивне легитимације на страни тужене. Наиме, тужбеним захтевом тражи се утврђење права на непокретности којом је располагала Општина Нови Сад, а и по важећим прописима којим је установљена јавна својина Републике Србије, АП Војводине и локалних самоуправа, својина припада Граду Новом Саду. Дакле, и по одребама Закона о јавној својини и по својству инвеститора градње својина на предметном објекту припада Граду Новом Саду.

Закључак нижестепених судова о стицању права својине грађењем од стране правног претходника тужиоца доведен је у питање следећим утврђењем.

Народни одбор Среза Нови Сад, Секретаријат за комуналне послове је 28.06.1958. године донео решење којим је одобрио инвестициони програм за изградњу административне зграде Среског комитета СКС у улици Васе Стајића број 6 - 8 у Новом Саду. Првобитан упис у земљишне књиге је био за пословну зграду и двориште у улици Васе Стајића број 6 на катастарској парцели број .. КО Нови Сад II да је у друштвеној својини, а тек на основу решења Општине Нови Сад од 29.06.1990. године носилац права коришћења је Општински одбор Савеза комуниста Војводине Нови Сад. Дакле, на објекту који је тада постојао пренето је право коришћења на Општински одбор Савеза комуниста Војводине Нови Сад од стране Општине Нови Сад. С тим у вези су наводи ревидента да је закључак нижестепених судова о стицању права својине грађењем од стране правног претходника тужиоца супротан правноснажном решењу надлежног управног органа о инвеститору градње предметног објекта, као што су и наводи у одговору на тужбу били да је Секретаријат за комуналне послове НОО Нови Сад био инвеститор изградње, на основу решења Секретаријата за привреду Среза Нови Сад, Одељења за комуналне послове број 35867/57 од 28.06.1958. године.

Утврђено је и да је између Комуналне банке у име Градског фонда за кредитирање стамбене изградње у Новом Саду с једне стране и Народног одбора Општине Нови Сад са друге стране закључен уговор о кредиту 13.04.1959. године којим је банка одобрила кредит за изградњу, доградњу и оправку предметне зграде. Тек 28.02.1961. године је Народни одбор Општине Нови Сад донео решење којим је пренео зајам на Срески комитет Савеза комуниста Србије Нови Сад, а потом је закључен уговор између Општинског комитета СК Нови Сад и Среског комитета СК Нови Сад којим је уређена отплата ануитета до коначне отплате дуга.

Надаље, 04.04.1962. године Народни одбор Општине Нови Сад је одредио Срески комитет СК Нови Сад да управља пословном зградом, да се стара о текућем одржавању зграде, закључује и отказује уговоре о закупу пословних просторија у згради и другом.

То све указује да Општински одбор Савеза комуниста Војводине није грађењем стекао предметни објекат, већ је од 1961. године учествовао у отплати ануитета по кредиту. Општински комитет СК Нови Сад је 1966. године закључио уговор о извођењу инсталационих радова и адаптације са подстаницом зграде. Из таквих утврђења за сада не произилази закључак да је тужилац односно његов правни претходник Срески комитет Савеза комуниста Србије изградио предметни објекат и тако на оригиналан начин стекао право својине. Таквом закључку супротставља се

утврђена чињеница да је 29.06.1990. године Скупштина општина Нови Сад пренела право коришћења на предметним непокретностима у друштвеној својини на Општински комитет Савеза комуниста Војводине Нови Сад и на основу те одлуке је уписано право коришћења на предметној непокретности на Општински комитет Савеза комуниста Војводине Нови Сад 24.09.1990. године.

Према стању у списима предмета, из садржине решења Републичког геодетског завода Сектора за правне послове 07 бр.951-225/06 од 08.03.2006. године којим се одбија жалба Градског одбора СПС Нови Сад изјављена на решење Комисије за излагање података о непокретностима и правима на њима за КО Нови Сад 2. о упису државне својине, споран је основ стицања својине на објектима на страни тужиоца, у смислу одредаба Закона о промету непокретности који су били на снази у време укњижбе права у земљишној књизи. О законитом основу стицања државине која би могла да води стицању својине одржајем у смислу члана 28. став 2. Закона о основама својинскоправних односа се судови нису одредили. Државина заснована на преносу права коришћења на непокретностима у друштвеној својини, решењем Општине Нови Сад од 29.06.1990. године, нема квалитет државине која протеклом времена може прерасти у право својине, у смислу одредаба члана 28. Закона о основама својинскоправних односа. Пренето је право коришћења позивом на одредбе члана 13. тада важећег Закона о промету непокретности („Сл. гласник СРС“ 43/81...40/89), између носилаца друштвене својине које право се није протеклом времена, одржајем претварало у право својине. Стицању својине одржајем на друштвеној својини општине супротставља се и одредба члана 2. став 2. Закона о финансирању политичких странака („сл. гласник РС“ бр. 32/97), по којој политичка странка није могла да стиче средства за своје деловање од органа локалне самоуправе, осим на начин утврђен овим законом. Надаље, Законом о удружењима („Сл. гласник РС“ бр 51/2009) одређено је у члану 2. став 2. да се на политичке странке одредбе овог закона сходно примењују у питањима која нису уређена посебним законом. У члану 80. одређено је да непокретности у друштвеној својини на којима право коришћења имају друштвене организације, удружења или облици повезивања удружења (савези) са седиштем на територији Републике Србије, даном ступања на снагу овог закона постају средства у државној својини на којима право коришћења има јединица локалне самоуправе на чијој се територији непокретности налазе. Према члану 81. непокретности у друштвеној својини на којима су друштвене организације до дана ступања на снагу овог закона имале право коришћења прелазе у својину, односно сусвојину ових друштвених организација сразмерно уделу којим су друштвене организације учествовале у финансирању ових непокретности сопственим средствима оствареним од добровољних чланарина, поклона, донација, легата и на други начин (став 1.). Сопственим средствима не сматрају се средства остварена по основу вршења јавних овлашћења или друга средства остварена из буџета друштвенополитичких заједница (став 2.). својинска права из става 1. утврђују се у поступку пред надлежним судом (став 3.).

Дакле, произлази да се према до сада утврђеним чињеницама за сада не може прихватити закључак о стицању својине на предметним непокретностима грађењем од стране правних претходника тужиоца, нити о стицању својине одржајем. Из тих разлога, по одредби члана 416. став 2. Закона о парничном поступку укинута су нижестепене пресуде и предмет је враћен првостепеном суду како би оценом

изведених доказа расправио значај улагања средстава правних претходника тужиоца у изградњи и касније адаптације зграде, и значај преноса права коришћења на правне претходнике тужиоца, те на основу правилне примене материјалног права могућност стицања права својине на непокретности од стране тужиоца.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић